

De nye kommuneplaner - et overblik

Kommuneplan 2013 er vedtaget i mange af landets kommuner. Det er første gang, at kommunerne for alvor skal forholde sig til landbruget som tema i planlægningen.

Konsulent Anna Dorte Nørgaard
Videncentret for Landbrug
adn@vfl.dk

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

Statslige krav

Kommuneplanerne skal i henhold til planloven forholde sig til tre landbrugstemaer. Det er:

- særligt værdifulde landbrugsområder.
- arealer til større driftsbygninger og driftsanlæg.
- arealer til biogasanlæg.

Det er et statsligt mål, at landbrugsplanlægningen i kommuneplanerne skal understøtte erhvervets udviklings- og investeringsmuligheder, og at den samtidigt skal forebygge konflikter til naboer og tage hensyn til landskabs-, natur-, landdistrikts- og miljøinteresser.

Kriterier for udpegning af landbrugstemaerne

Kommunerne fastlægger selv kriterierne for udpegningen af landbrugstemaerne, og det resulterer i forskellige udpegninger kommunerne imellem. Nogen kommuner tager udgangspunkt i en positiv udpegning, hvor eksisterende landbrugsinteresser som f.eks. store bedrifter og

god infrastruktur er udgangspunktet. Andre kommuner udpeger det, der er tilbage, når alle beskyttelsesinteresser som f.eks. naturinteresser er fraregnet.

Til kommunernes løsning af planlægningsopgaven udarbejder staten en national jordbrugsanalyse, som kan findes på jordbrugsanalyser.dk. Kommunerne skal bruge jordbrugsanalysen til en kommunal jordbrugsanalyse. Det er dog de færreste kommuner, der har udarbejdet en kommunal jordbrugsanalyse, og som helt konkret redegør for anvendelsen af denne i Kommuneplan 2013. De kommuner, der har brugt jordbrugsanalysen, er typisk fokuseret på koncentrationen af husdyr og har f.eks. brugt koncentrationen af intensiv husdyrproduktion som et positivt udpegningskriterium for særligt værdifulde landbrugsområder.

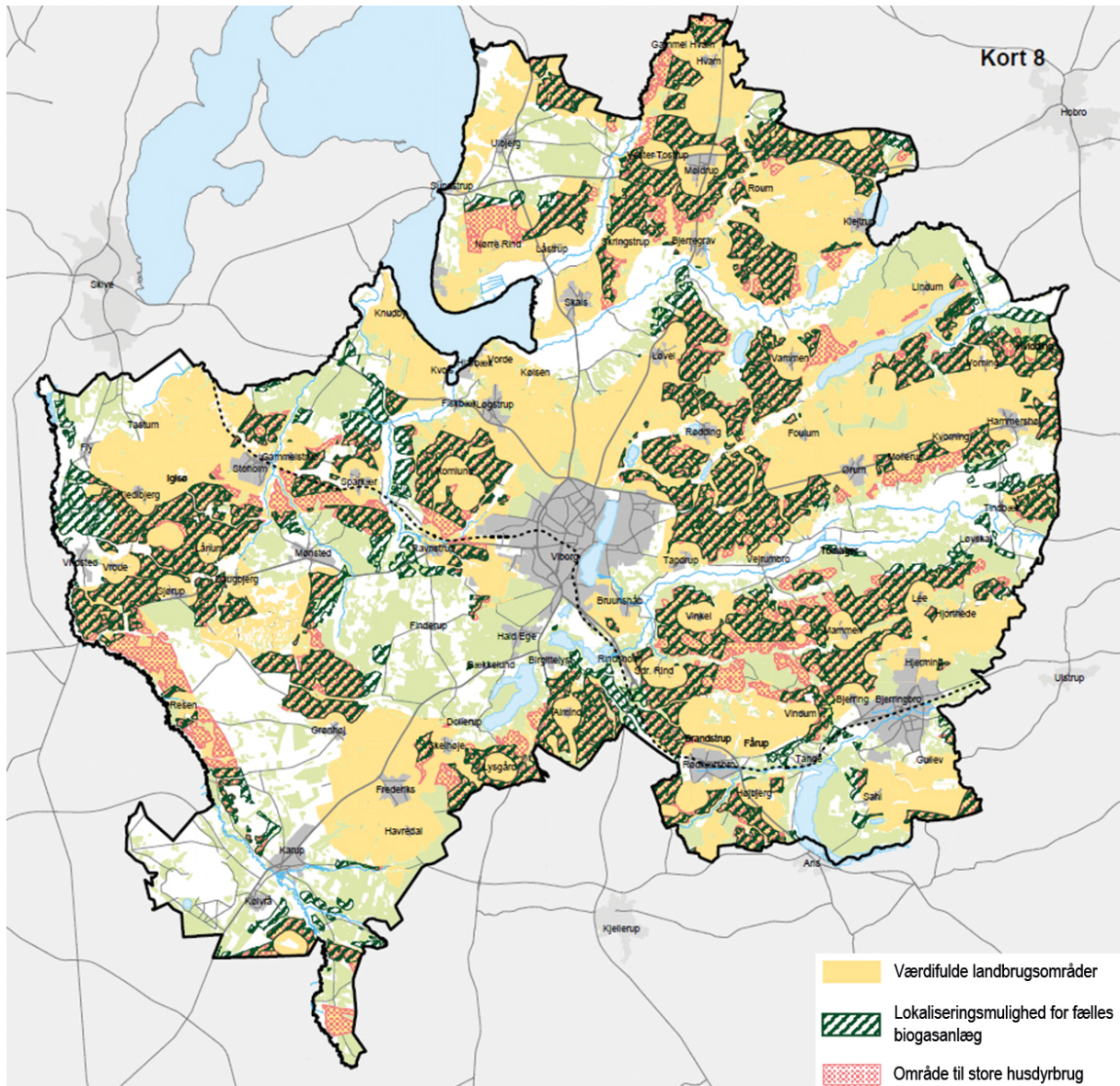
Kommunernes varierende udpegningskriterier resulterer flere steder i en uklar sammenblanding af de to udpegningskategorier for henholdsvis særligt værdifulde landbrugsområder og

arealer til større husdyrbrug. Det ses f.eks., at regler for miljøgodkendelse af husdyranlæg blandes ind i udpegningskriterierne for særligt værdifulde landbrugsområder.

Retningslinjer for landbrugstemaerne

Retningslinjerne for de udpegede områder er ikke bindende for borgerne, men det er de for byrådet, som skal virke for kommuneplanens gennemførelse. Retningslinjerne fastlægges af den enkelte kommune, så de varierer fra kommune til kommune. Miljøministeren har dog som øverste planmyndighed mulighed for at gøre indsigelse, hvis kommuneplanen strider mod de statslige interesser.

Kommuneplanens udpegninger udløser ikke nogen specifikke afstandskrav i forbindelse med f.eks. en miljøgodkendelse, som man ellers kender det fra f.eks. lokalplanlagte områder og naturbeskyttede områder. Udpegningerne skal dog indgå i de skønsmæssige vurderinger i

Kort over særligt værdifulde landbrugsområder, arealer til større husdyrbrug og arealer til biogasanlæg i Kommuneplan 2013 for Viborg Kommune.

kommunens sagsbehandling og planlægning.

I de fleste kommuneplaner er der en retningslinje, som giver landbruget hovedprioritet i de udpegede landbrugsområder. I Kommuneplan 2013 for Hedensted kommune står der f.eks.: *"I områder udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder skal landbrugets erhvervsmuligheder prioriteres højt i forhold til andre interesser, og konkur-*

rerende arealanvendelser skal så vidt muligt undgås".

Derudover rummer kommuneplanerne forskellige typer af retningslinjer, som beskriver landbrugets råderum indenfor udpegningerne. Her kan der f.eks. være retningslinjer om afgrænsning og beplantning omkring byggefelter, anlægsfarver og arkitektur samt forventninger om visualiseringer i forbindelse med sagsbehandling.

Planlægningsprocessen

Der er stor forskel på, hvordan kommunerne har involveret landbrugserhvervet og andre interessenter i kommuneplanlægningen. Nogle kommuner har indbudt interessenter til temamøder en til flere gange i processen, mens andre kommuner først har indbudt interessenterne i den endelige høringsperiode.

Landbruget er hidtil blevet håndteret på enkeltsagsniveau

af kommunens miljøsagsbehandlere i kommunernes teknik og miljøforvaltning. Men med planlægningsopgaven er landbrugserhvervet også kommet på dagsordenen som en samlet interesse hos politikerne og kommuneplanlæggerne, som typisk sidder tættere på kommunens borgmester og direktion.

For at skabe inspiration til kommunernes landbrugsplanlægning blev Skive, Esbjerg og Faaborg-Midtfyn Kommuner udpeget som eksempelkommuner for landbrugsplanlægningen. Også her resulterede det i forskellige planlægningsforløb og forskellige kommuneplanresultater.

I mange kommuner har der været et særligt fokus på biogasplanlægningen. Det kan skyldes det særlige fokus, der har været på biogas i Grøn Vækst, og at kommunerne har kunnet få bistand til analyser og proces fra et statsligt rejsehold. De offentlige møder om biogasanlæg har givet anledning til store diskussioner.

Konklusion

Udpegningerne og retningslinjerne for landbrugstemaerne og de andre temaer i kommuneplanerne er meget overordnede, og fremadrettet er det interessant at vurdere, om kommuneplanerne har skabt et fundament for en hurtigere sagsbehandling og en større investeringssikkerhed, som var formålet med planlægningen.

Kommuneplanen som ide rummer som helhed fine perspektiver for helhedstænkning og prioritering mellem forskellige arealinteresser som f.eks. produktion, natur, rekreation og bosætning. Men spørgs-

målet er, om planen bruges til helhedsorienteret prioritering og indsats, eller om planen blot er et abstrakt værktøj for miljøsagsbehandlingen, hvor der alligevel er behov for yderligere planlægning, fordi kommuneplanen er for abstrakt til sagsbehandling på en konkret lokalitet.

Selvom kommunerne har forsøgt at involvere erhvervet, er der fortsat mange lodsejerne, der ikke ved, at deres jord er udpeget i kommuneplanerne. Der er givet et behov for en langt større grad af kommunikation med kommunernes bedrifter, hvis lodsejerne som de primære landskabsforvaltere skal agere på planlægningen. ■

